

Avondmaal

De maaltijd, waarover wij vandaag lezen, is een van vele maaltijden in de Schrift. Zoals ze er van Abraham af zijn geweest: vol gastvrijheid. En ook in het leven van Jezus waren er meerdere maaltijden: in een menigte van mensen waar een paar broden en vissen genoeg zijn voor iedereen – je zou willen dat het kon! Maaltijden, waar gegeten wordt met mensen met wie niemand anders wilde eten... Of waar Jezus omgekeerd liefdevol gezalfd wordt door de vrouw met haar olie, die als een van de weinigen begreep om welke liefde het Jezus te doen was en hem daarom zegende. We hebben deze verhalen in de afgelopen weken gehoord. Jezus, die niet de meerdere, maar de minste wilde zijn, leven in verbondenheid. Niet je onderscheiden zoals wij vaak proberen te doen, maar als gelijke. Omdat achter ieder mens de Eeuwige staat. Omdat we allemaal beeltenis zijn van God. Die *gulden regel*: je naaste lief te hebben als jezelf en alleen God (en niemand anders) daar bovenuit. De kerk heeft Jezus grootgemaakt, maar de grootste was hij in zijn trouw aan anderen. In zijn leven, in zijn menselijkheid, in zijn lijden dat aan dat van anderen geen einde maakte, maar hem en met hem de Eeuwige nabij bracht, God bij mensen, ook als ze door de diepte gaan. Zo wonderlijk dat toch niet het kruis in het middelpunt van onze liturgie is komen staan, dat ook niet kan worden vergeten en daarom altijd wel ergens een plaatsheeft in een kerkgebouw, maar wat de christelijke traditie heeft gedaan: een maaltijd overgeleverd! Niet iets statisch als een gedenkteken, een monument dat wij misschien zouden hebben opgericht, waar je bij stil staat en bloemen legt, maar iets zo levends, dat je deelnemen kunt, meedoen! Om te vieren, elkaar te troosten en op te tillen en andere mensen van te worden. Dit avondmaal is door de kerken veel te ingehouden gevierd. Voor velen van u vanouds misschien verbonden met witte gesteven lakens, beladen stilzwijgen en schuld of met de wijn die priesters voorbehouden was en ze uit de verbondenheid met vrouwen en hun gehoor losmaakte. Zo werd opnieuw buitengesloten, terwijl de kring voor Jezus nooit groot genoeg leek te zijn, over grenzen heen van kerk, maatschappij, seksualiteit, welvaart of ras. Deze maaltijd, die we hier blijven vieren om een ander koninkrijk tegenwoordig te stellen. Een andere wereld en samenleving. Een ander samengaan van hemel en aarde, god en mensen, recht en gerechtigheid, bevrijding uit bestaande structuren en systemen. Als we hier brood en wijn delen en ieder zich genodigd mag weten. Altijd met in plaats van brood of hostie de ongezuurde matzes van de uittocht en de wijn van het verbond van god en mensen. Om ons verlangen levend te houden, dat het anders kan. Om ook in het nu innerlijk bevrijde mensen te zijn.

Waar Lukas voor Jezus heengaan in het Grieks letterlijk het woord *exodus* gebruikt (Lukas 9, 31) dat eigenlijk 'uitweg' betekent, wordt deze maaltijd ook door de andere evangelisten verbonden met het joodse Pasen, waar de nacht van het voorbijgaan gevierd werd, de uittocht uit Egypte. Jezus was met zijn leerlingen bijeen vanwege dat Pesach en daar hoorde het ongezuurde brood bij dat nodig was om in haast weg te trekken en de tocht te aanvaarden naar de vrijheid toe. Dit maal voorafgaand aan Jezus dood viel dus met die gedachtenis aan Pesach samen, en zo zaten zij bijeen met brood en wijn en de schaal met bittere kruiden om het brood in te dopen. Eén ding ontbreekt. Terwijl het begin van deze lezing nog vertelt dat op dit feest het Paaslam wordt geslacht, is juist dat lam er niet. Je zou er haast overheen lezen, maar het kan niet voor niets zijn. De schrijver, die aller oog richt op Christus, die zelf als paaslam, als Lam Gods zal worden herkend. Anders dan bij Abraham en

zijn zoon Isaak voor wie in de plaats op de berg Moriah een ram in de struiken verschijnt om te slachten, neemt Jezus zelf zijn lot op en gaat de weg tot het uiterste. Hier ben ik. Dit is mijn lichaam. Is er een indrukwekkender teken van het geloof niemand anders toe te behoren dan de ene God die in mij leeft?

Zo vieren wij deze maaltijd. Om ons het verhaal van Israel's bevrijding in herinnering te roepen in een vrij land waarin de verhoudingen nauwelijks nog vergelijkbaar zijn, zonder Farao's of Romeinen. Maar waarin we tegelijk beseffen dat ook wij tussen onrecht leven en nog altijd elkaar uit de weg gaan. We vieren deze maaltijd ook om ons het leven van Jezus te herinneren en te doen beseffen dat we mensen zijn van God. Zoals we aanzitten aan de tafel van de ene die ons gemaakt heeft, de ene bron waaruit we voortgekomen zijn en die ons leven doet. Vieren dat we een ander toebehoren: Christus, de Eeuwige zelf. Dat we niet van niemand zijn, maar ook onszelf niet toebehoren, maar de Eeuwige en zo elkaar gegeven zijn in heel de menselijke weg die we hebben te gaan. In al haar schoonheid en blijdschap, maar ook in het aangezicht van lijden en verdriet die daarmee gegeven zijn. Niet om het lijden te zoeken alsof het Gods wil zou zijn om te lijden, maar omdat het als het er is door de Eeuwige gedragen wil zijn zoals heel ons leven, zoals het is. Altijd in het licht van de nacht die voorbijgaat tot het morgen wordt en Pasen. Zoals bij God – hopen we – het leven zich telkens vernieuwen kan, opnieuw kan opleven aan onze voorstellingen voorbij. Waar voor ieder plaats is. Wie zouden wij uitsluiten als Jezus zelf aanzit met zijn eigen verraders en verloochenaars en anderen die zwijgen en onmachtig zijn iets aan zijn lot te doen. Allemaal genodigd om van hetzelfde brood te eten en uit dezelfde beker te drinken. Als zij er al bijhoren, dan wij vast toch ook. Dat we allemaal weten gasten aan een tafel te zijn. Hier en buiten, want geloof en theologie zijn niet een hobby van de kerk natuurlijk zoals soms wel lijkt, maar gaan over het hele leven. Dat in heel zijn veelvormigheid een bron heeft die ergens anders ligt. Ons gegeven. Waar we uit, in en naartoe leven. Als gevers en ontvangers. Dat willen we hier oefenen. In vreugde te leven met alles wat we zijn. Ook dit jaar weer ons best gedaan er iets van te maken, maar niet altijd geslaagd. Genoten, maar ook gefaald en verlies geleden, onszelf en elkaar tegengevallen misschien. Ook dit jaar dierbaren verloren die we missen, of moeten inzien dat we breekbaar en kwetsbaar zijn met al onze tekortkomingen en onvermogen en de fouten die we maken. In deze maaltijd mogen we vieren dat wat gebroken is, hoe dan ook erbij hoort. Voor ieder van ons en in de wereld waarin we leven. Deze maaltijd die nooit alleen gedachtenis is maar gegeven toekomst. Verbond dat ons is aangezegd, waar ons een plaats is aangezegd die we vandaag al kunnen innemen. Niet op grond van verdienste, maar omdat we mensen zijn. Niet voor niets geboren, maar ieder als even zo vele uitdrukkingen van God. Om diens handen, ogen en hart te zijn en onszelf aan te geven. Zo zeggen we het elkaar aan: 'vrede voor jou', 'brood van leven'. Woorden die niet teveel zeggen in liefst niet te grote zinnen. Die in de stilte van dit gebouw willen klinken om de ruimte te behoeden voor het onzegbare dat in dit gebaar besloten is, waarover het laatste niet snel is gezegd. 'Mysterie', zeggen we graag en zo moet het ook maar blijven. Hooguit soms voelbaar als het zich ongezoekt lijkt te openen in dit kleine moment waarin je elkaar hooguit even in de ogen ziet om te weten: we mogen er zijn. Wij zijn Gods kinderen. En je daardoor te laten zegenen en voeden. Niet in de toekomst maar nu. Aan ons daar samen uit te leven. Hier en in het leven van elke dag, in de wereld. De vrede van Christus zij daartoe met ons allen.

Juut Meijer

Gelezen: Marcus 14, 12 - 26